

Besökare överraskas: ön en idyll – och ligger nära

svd svd.se/a/GGzao6/besokare-overraskas-on-ligger-nara-anda-en-idyll

Emma Larsson

Reseguiden: Sverige

På Gällnö finns en bilfri grusväg, ett trettiotal fasta invånare och ett aktivt jordbruk. Foto: Emma Mattsson

Så nära, men ändå så annorlunda. Charmiga skärgårdsön Gällnö är Bullerbyn, Medelhavssmaker och rustik elegans i bästa kombination.

Reseguide: Gällnö

Res hit: Gällnö ligger i mellersta Skärgården utanför Värmdölandet, ca 90 minuters båtfärd från centrala Stockholm med Waxholmsbolaget, Cinderella-båtarna eller egen båt.

När: Vår, sommar och höst.

Det är lite som den där grekiska ön du bara råkar hamna på. En ö som ligger i skymundan, men nära, och ändå är så olik sina större grannar. Den är inte belamrad med turister eller souvenirer, och det genuina har inte gjort avkall för att passa in i en turistig mall. Dessutom har du inte ätit bättre på hela resan. Så känns det när man kommer till Gällnö.

Det är alldeles för lätt att missa Gällnö i Stockholms skärgård. Anledningen är paradoxalt nog att ön ligger så nära fastlandet, i mellersta skärgården utanför Värmdölandet. Storstaden var nyss där. Men när vi kliver av skärgårdsbåten kan jag inte längre förnimma den.

Vi har hamnat i en Bullerby, där ängarna doftar tungt av blomster, körsbärsträden lyser i rosa och bodarna i rött. Djuren betar fritt av det höga gräset och en bilfri grusväg snirklar sig fram mellan ängar, skog och hav. Här finns bara ett trettiotal fasta invånare, samt ett aktivt jordbruk. Den genuina skärgårdsmiljön gör stegen lätta och tanken vandrar till gamla tider. Och så plötsligt mitt framför ögonen på oss – baren. Öns bultande hjärta.

Jonas Backlund (på bild) och Robin Eriksson tog 2010 över Gällnös handelsbod. I dag driver de även öns vandrarhem, bar och kafé. Foto: Emma Mattsson

Jonas Backlund och Robin Eriksson hälsar välkomna. Robin grillar, Jonas blandar drinkar. Den uppmärksamme känner igen både handelsboden och baren från komediserien Sjölyckan på TV4. Gäster är utspridda lite här och var, äter lunch i form av lammkorv eller lax, dricker rosé, lemonad och öl under knotiga äppelträd. För tio år sedan tog de bästa vännerna över öns handelsbod. I dag driver de även vandrarhemmet, baren och kaféet. Jonas berättar att de länge drömde om att starta något ihop.

– Men vi hade nog aldrig anat att det skulle bli så här bra.

Varför det blev så bra har kanske med det finstämda att göra. Den lågmälda framtoningen med ruffiga picknickbord under bar himmel och desto mer finess i detaljerna. Kanske framförallt i det som finns på tallriken. När vi hälsar på har maten Medelhavstema. Fokus ligger alltid på bra råvaror, ekologiskt och närproducerat. Jonas och Robin lägger ner ett enormt arbete för att hitta leverantörer som uppfyller deras kriterier.

– Vi samarbetar och handlar med ett trettiotal olika leverantörer som hjälper oss att få ett spännande sortiment. Det krävs ett stort tålamod för att få ihop allt med transporter. Men i slutändan är det värt det, säger Jonas.

Foto: Emma Mattsson

Dessutom importerar de själva ost från Frankrike och sedan ett par år tillbaka har de även egna bin och producerar honung. Samma gedigna arbete ligger bakom dryckesmenyn. De anstränger sig för att erbjuda öl och vin man annars inte hittar på krogen eller på Systembolaget.

– Vi jobbar med små och medelstora traditionella producenter och med små vinmakare som själva definierar sina viner som naturvin.

Maten på Gällnö bar har ofta medelhavstema. Fokus ligger alltid på bra råvaror, ekologiskt och närproducerat. Foto: Emma Mattsson

Killarna köper mest in det de kallar för sommarviner från Frankrike, Italien och Spanien. Viner som är lätta, saftiga och naturliga i sitt uttryck. Deras vinlista har med åren växt och blivit mer ambitiös, något de fick ett kvitto på i fjol. Då var Gällnö en av två skärgårdskrogar som kom med i Star Wine List, en erkänd guide för vinälskare som finns i ett tjugotal städer i världen.

– Prisnivån i förhållande till kvalitet är låg. Det var också något Star Wine List valde att lägga stor vikt vid. Man får helt enkelt mycket 'bang for the buck' hos oss!

”Jag kan tänka mig att turister som läst Astrid Lindgren hoppas att Sverige ser ut ungefär som den lilla byn på Gällnö.

Under högsommarveckorna är baren en mötesplats för alla som har stugor på Gällnö och närbelägna öar. Många tar båten hit för att äta middag, eller stannar för en drink på vägen ut. Fast lugnet, det finns ändå. Trots barens lockelse, menar Jonas. Det är det som är Gällnös tema.

– Jag skulle säga att Gällnö är typiskt för Sverige. Jag kan tänka mig att turister som läst Astrid Lindgren hoppas att Sverige ser ut ungefär som den lilla byn på Gällnö. Det är väldigt pittoreskt.

Vandrarhemmet med tillhörande stugor har nominerats till Sveriges bästa sju år i rad. Foto: Emma Mattsson

Efter en laxlunch promenerar vi vidare på ön. En bit bort hittar vi vandrarhemmet som nominerats till Sveriges bästa sju år i rad. Huvudbyggnaden uppfördes 1902 och fungerade som skola fram till mitten av 1960-talet. Huset blev vandrarhem 1981 och sedan dess har stugor byggts till i omgångar.

I det gamla skolhuset finns skärgårdens minsta hotell: Frans August. Det består av blott ett rum och har fått sitt namn efter herr Frans August Jakobsson som skänkte marken där vandrarhemmet står i dag.

I det gamla skolhuset finns skärgårdens minsta hotell, Frans August, med blott ett rum. Foto: Emma Mattsson

Det finns två stränder på Gällnö, samt en förvånansvärt snårig blåbärsskog. Vid randen av de täta träden träffar vi Ulrika Blumenberg och Malin Rasmussen. Ute på fjärden blåser det så hårt att deras kajaker styrde mot Gällnö. Efter en äventyrlig vandring på klippor och genom skog ska de besöka handelsboden och sedan leta upp en fin lägerplats.

De är vana vid skärgården – seglar, paddlar och åker skridskor mellan öarna. Normalt rör de sig helst i ytterskärgården, så att blåsa in på Gällnö blev en oväntad överraskning. Det är alltför lätt att missa de närliggande öarna, konstaterar de.

Malin tycker att Gällnö är en vacker idyll och säger att den är bra för seglare och kajakpaddlare, eftersom den är ganska stor och har många hemliga små vikar.

– Man kan promenera runt en del och det är perfekt eftersom man får en chans att sträcka på benen.

Och när du väl sträcker på benen kanske du, precis som vi, vandrar runt på ön, lär dig om dess historia och fauna på den fyra kilometer långa Gällnöstigen. Kikar på den gamla ryssugnen långt där inne i skogen, som minner om ryssarnas härjningar. Men snart märker du att alla vägar så småningom leder tillbaka till Gällnö bar.

Under sommaren är Gällnö Bar en mötesplats bland dem som har stugor på närläggna öar.

Foto: Emma Mattsson

I kvällsljuset sitter en familj och äter middag. De är här ofta, eftersom deras sommarställe ligger på en ö bara ett stenkast bort. De säger att maten är fantastisk. Vi slår oss ned i det rustika båthuset. Havet skymtar under brädgolvet, solen fångas i vinglas och i solkatter. Vi blir serverade bruschetta till förrätt och därefter flankstek. Efterrätten är en spontan idé i köket: glass med kaksmulor och Gällnösparris.

Utanför fönstret utan glas sitter två tjejer nedsjunkna i solstolar med varsin drink. De paddlade hit och har slagit upp sitt tält i en vacker kohage. De kommer att sova gott på hundkex i natt. Lyriskt beskriver de Gällnö som en oas där gammal kulturbygd får möta nutid i form av fina viner och en charmig bistro.

Plötsligt slår det mig att Gällnö inte alls är lillasystemen till de mer kända öarna. Gällnö är storasystemen. Mer avslappnad, mindre ängslig och utan behov av att skryta högljutt. Gällnö har desto mer finesse och kvalitet att erbjuda, för den som väl vågar leta lite närmare och hitta hit.

Bo | Gällnö

- **Gällnö Vandrarhem.** Nominerat till Sveriges bästa vandrarhem sju år i rad. Erbjuder gemytligt skärgårdsboende i ett antal röda trästugor av varierande storlek. Öppet fram till oktober. gallno.se/vandrarhem

- **Hotell Frans August.** Skärgårdens minsta hotell har bara ett rum – ett mysigt dubbelrum med balkong. Frukost serveras från en mobil frukostvagn på gården.
gallno.se/hotel
- **Gällnö camping.** Den hugade slår upp sitt tält gratis på det fina tältområdet med färskvattenpump och dass.

Emma Larsson